

Grønt lys for fiskevelferd som vekstindikator

Arbeidsgruppemøte trafikklyssystemet, 02.06.2021

Aoife Maloney Westgård,
Leder i Akvaveterinærenes forening (AVF)

David Persson
Sentralstyret, Veterinærforeningen (DNV)

Situasjonen idag

- Dersom sannsynlig at over 30 prosent av villakssmolten i et produksjonsområde dør på grunn av lakselus på vei fra elvene til havet, skal området farges **rødt**
- Tilsvarende tap på oppdrettsfisken får ingen konsekvenser for fremtidig produksjon

Foto: Trygve Poppe

Dødelighet

- 2019: 52,8/45 (algeoppblomstring) mill. laks
- 2020: 52,1 mill. laks

- Stor variasjon mellom PO og selskap

Laks			
Produksjons- område	2018 % dødelighet	2019 % dødelighet	2020 % dødelighet
1	6,0	10,8	11,3
2	16,3	15,7	14,4
3	20,8	19,1	19,9
4	18,0	19,4	27,2
5	13,7	15,0	15,2
6	16,4	12,1	13,5
7	8,2	7,9	10,5
8	13,3	10,2	9,7
9	12,9	28,8	9,6
10	8,4	23,0	10,2
11	9,6	10,7	15,7
12	11,6	8,2	11,1
13	9,4	16,1	6,7

Tabell: Fiskehelse rapporten 2020, Veterinærinstituttet

Dødelighet siste 5 år

Tabell 2.3 Median dødelighet (i prosent) for avsluttede produksjonssykluser. De historiske tallene for 2016-2019 er endret fra tidligere rapporter pga. bruk av minimum 12 måneders kriterium for en produksjonssyklus i sjø. For beregningsmetode, se teksten.

	2016	2017	2018	2019	2020
Median dødelighet i prosent for alle utsett av laks som ble avsluttet per år	16,9	17,3	17,5	15,0	17,9
1.- 3. kvartil (50% av dødelighetsprosentene ligger innenfor dette intervallet)	11-26,9	11-26,4	10,9-25,4	9,6-25,1	10,8-26,9

Tabell: Fiskehelse rapporten 2020, Veterinærinstituttet

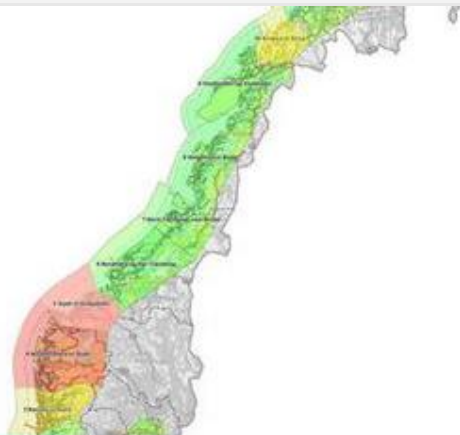
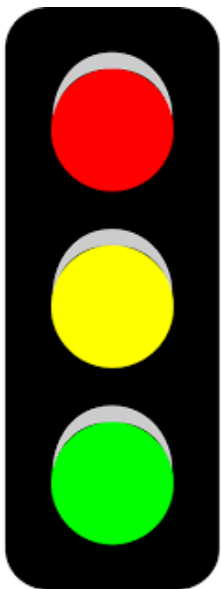
Sykdom

Virus gir de største tapene når det gjelder smittsomme sykdommer

	Liste	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Oppdrettsfisk: Laksefisk									
ILA	2	10	10	15	12	14	13	10	23
VHS	2	0	0	0	0	0	0	0	0
PD	3	100	142	137	138	176	163	152	158

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ILA	10	7	1	2	10	10	15	12	14	13	10
PD	75	88	89	137	99	142	137	138	176	163	152
CMS	62	49	74	89	100	107	105	90	100	101	82
HSMB	139	131	162	142	134	181	135	101	93	104	79
IPN	223	198	154	119	56	48	30	27	23	19	23

Tabeller: Fiskehelse rapporten 2019 og 2020, Veterinærinstituttet

AKVA

Én indikator er ikke nok for trafikklssystemet

Publisert: 04.02.2020

Veterinærforeningen registrer at oppdatering av produksjonskapasitet for lakseoppdrettsområder ved hjelp av trafikklssystemet, fortsatt bare bestemmes ut fra lakselus som eneste indikatorer. Vi mener flere indikatorer må med for at norsk oppdrettsnæring skal bli mer bærekraftig.

vetnett.no

Bærekraftig oppdrett – mye preik og lite handling?

Meninger

av Torill Moseng, president i Den Norske Veterinærforening, og Aoife K. M. Westgård, leder i Akvaveterinærenes forening -
25 februar 2021

Regjeringen har annonsert at den skal legge fram en ny havbruksstrategi før sommeren. Målet er å tilrettelegge for vekst i havbruksnæringen innenfor bærekraftige rammer. Veterinærforeningen deltok ved undertegnede nylig i et innspillsmøte i regi av Nærings- og Fiskeridepartementet sammen med blant annet sjømatnæringens bransjeorganisasjoner. I dette forumet ble det av en aktør hevdet at bærekraftsbegrepet bar preg av «*mye preik og lite handling*». Erfaringene fra rundene med tildeling av utviklingskonsesjoner viser imidlertid tydelig at næringen innretter sine handlinger etter de rammene som settes for vekst.

Et belønningssystem med premiering av kostbar og innovativ teknologiutvikling har resultert i store nyvinninger og gigantiske prosjekt som ellers sannsynligvis ikke ville blitt realisert. Vi har blitt introdusert for ulike spennende konsepter for delvis eller helt lukket teknologi i sjø som eksempelvis: «Spidercage», «Aquatraz» og «Atlantis». Tiden er nå overmoden for å ta tak i andre aspekter ved bærekraftsbegrepet; nemlig fiskens helse og velferd. Tiltak rettet mot lakselus, miljø og arealutfordringer er i seg selv ikke nok – oppdrettsnæringen er avhengig av fremgang innenfor helse og velferd for å kunne snakke om bærekraft.

God fiskehelse og fiskevelferd må premieres

Fiskehelse og fiskevelferd er listet opp som et mulig satsningsområde for den kommende havbruksstrategien. Status i dagens lakseoppdrett er at mer enn 50 millioner oppdrettsfisk og et tilsvarende antall rensefisk dør hvert år. Den gjennomsnittlige dødeligheten er på rundt 20 prosent, og har over lengre tid stått på stedet hvil. Forekomsten av alvorlig smittsom sykdom har ikke gått ned. Statistikken viser at det er store variasjoner både mellom områder og innad i områder. Dette synliggjør muligheter for forbedring. Selskap og lokaliteter som gang på gang leverer sterke resultater og samtidig produser generasjoner med lav dødelighet – hva er fellesnevnerne her? Disse faktorene må synliggjøres og løftes frem.

iLaks, 25.02.2021

Utfordringer med dagens system

- PO reguleringen er kun basert på lakselus – ensidig indikator for bærekraftig produksjon
- Hensynet til lus veier forvaltningsmessig tyngre enn andre hensyn
- Medfører kostnad for fiskens helse og –velferd

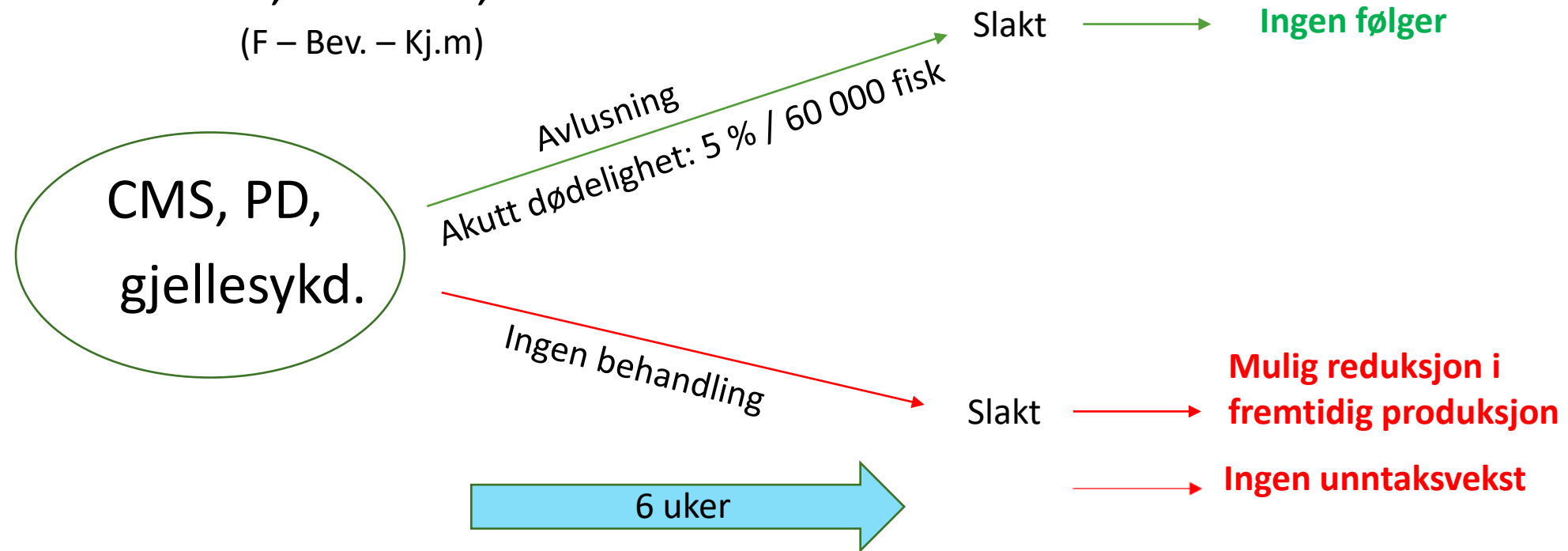

Konsekvens av ensidig forvaltning

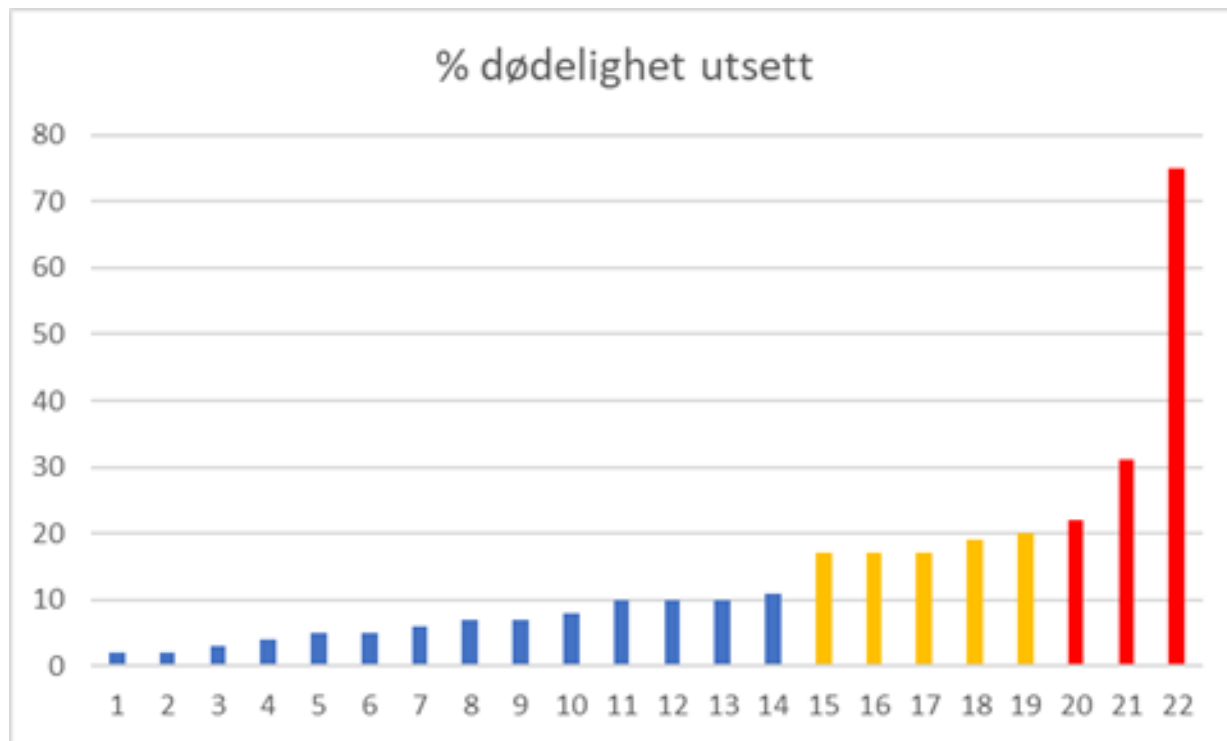
Anlegg A

Snittvekt: 1,2 mill fisk, 3,5 kg

Lakselus: 0,5 - 3 - 0,2
(F – Bev. – Kj.m)

Premieres de flinkeste?

Illustrasjon: Aud Skrudland, Mattilsynet

Merk at grafen ikke inneholder alle aktører som har søkt om og blitt tildelt unntaksvekst

Disse har fått godkjent søknader om unntaksvekst

Nyheter av redaksjonen - 27 mai 2021

De flinkeste oppdretterne premieres med volumvekst for lave lusenivåer.

Nærings- og fiskeridepartementet åpner i [produksjonsområdeforskriften](#) for at oppdrettslokaliteter som oppfyller strenge vilkår til lave nivåer av lakselus og lite bruk av legemiddelbehandlinger mot lakselus, kan kvalifisere for unntak fra et eventuelt nedtrekk i produksjonsområdet. I tillegg åpner unntaksordningen for vekst.

Skjermdump fra iLaks

God fiskehelse og -velferd må premieres!

- Det skal lønne seg å prioritere god fiskehelse og fiskevelferd
- Erfaringene fra tildeling av utviklingskonsesjoner viser tydelig at næringen innretter sine handlinger etter de rammene som settes for vekst
- Dødelighet, sykdom og velferd som kriterier i trafikklyssystemet
 - Vil gi effekt i hele produksjonskjeden fra smolt til slaktefisk

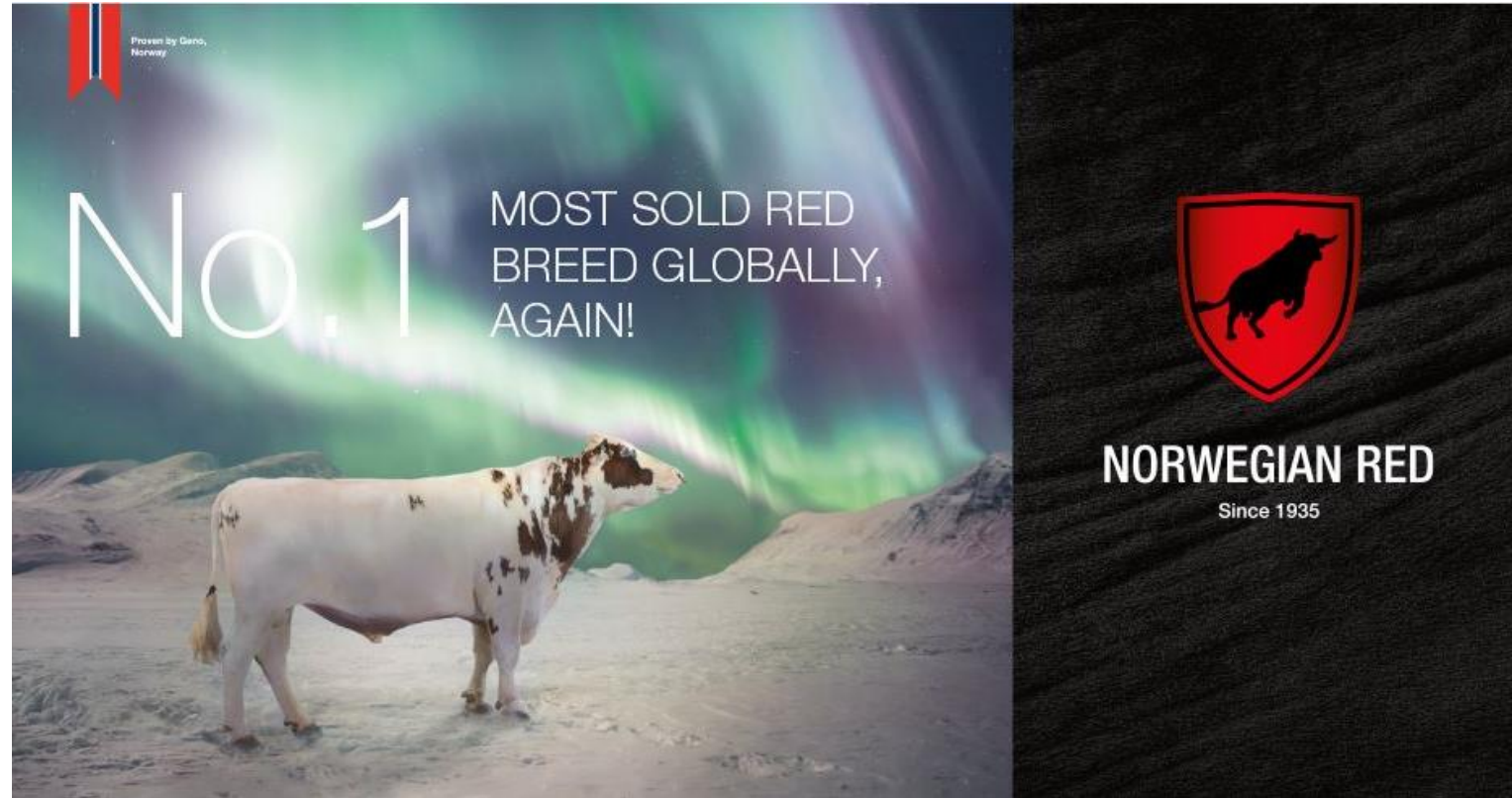

Se til landdyrsiden!

 ANIMALIA
HELSETJENESTEN FOR STORFE

 ANIMALIA
HELSETJENESTEN FOR FJØRFE

 ANIMALIA
HELSETJENESTEN FOR SVIN

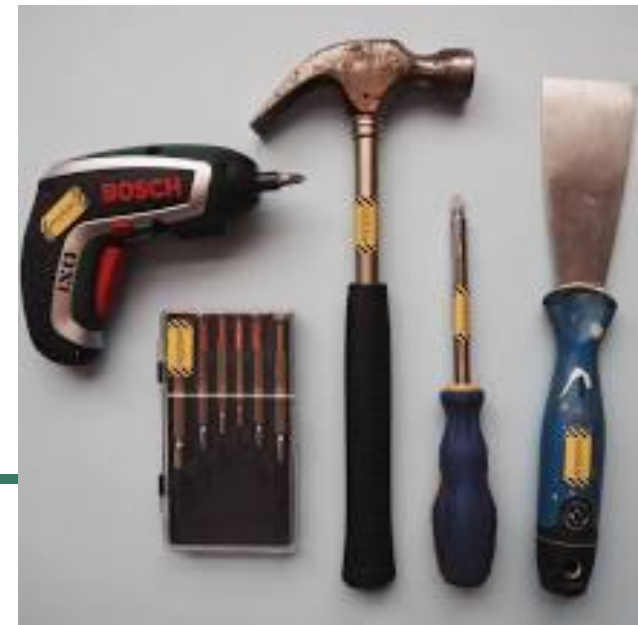
Bilde: Geno

Behov for nye verktøy

- Behov for nasjonalt helseregister
 - Diagnoser
 - Dødsårsaker

«Omforente måltall for fiskehelse og -velferd bør bli grunnleggende forutsetninger for videre vekst i næringa»

- Veterinærinstituttet, Fiskehelsesrapporten 2020

Bærekraftig produksjon?

- Produksjonsområdeforskriftens formål: *fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en miljømessig bærekraftig utvikling (...)*
- Bærekraftsbegrepet må også inkludere fisken selv
- God fiskehelse og -velferd er positivt for miljø, bærekraft, omdømmet og økonomien

Oppsummering

- Lakselus er en ensidig indikator for bærekraftig produksjon
- Høy dødelighet bør ikke gi vekst
- Premiering av helsefremmende arbeid vil skape sterke insentiver til å oppnå fremgang i næringen
- Dødelighet og sykdom må inn som kriterier i trafikklyssystemet
 - God fiskehelse og –velferd må prioriteres og belønnes
 - Felles helseregister er avgjørende for bedre fiskehelse og -velferd
 - Langsiktig og reell bærekraft

Takk for oppmerksomheten!

Foto: Aoife Westgård

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING